

116061

Livsvarige rehabiliteringsproblem?

I det 1. kapitel ble NS-medl.s forhold 1933-40 behandlet, i 2. deres krigs-og okkupasjonsforhold 1940-45, i det 3. NS-oppgjøret 1945-50 og her berøres det tidsmessig i 4. kapitel, som omhandler tiden 1950-80.

Innledningsvis bør erindres om den reportage som VG 15.11.79 ga som facit av TV-debatten "på sparket" om NS-oppgjøret: "Vi må stoppe den kollektive fordømmelse av NS-medlemmer." NB: dette stod ikke i avisen i 1949 men 30 år senere nemlig i 1979 - dvs. ifjor, men er det da slik at vi gode nordmenn tvinger "landsvik-dømte" til å leve i sosiale ghettoer i byene?

Dette skrives under en julereise i Sverige og her konfronteres jeg ofte med folg. spørsmål: "Vi ble sjokkerte da vi 1979 hørte den svenske kommentator av TV-ersien om nordmenns flukt til Sverige under krigen fortelle at når han besøkte norske bondegårder i grensetraktene så ble han ofte advart av "gode nordmenn" om at han ikke måtte besøke visse gårder fordi der bodde fhv. NS-folk. Hvorfor diskrimineres disse på livstid?" Jeg måtte medgi at disse ennu utsattes for sosial boikott, især fra de eldre side, men at det nu finnes endel ungdom som tar avstand fra denne kollektivhets. Men jeg unnlot å forklare det som etter min mening er årsaken til denne langvarige sosiale boikott, derom ønsker jeg dog her å anføre følgende =

Tap av almen tillid, som alt innførtes i exilnord. av 22.1.42, ble utvidet i den av 15.12.44's §§ 11 og 12. I Solems kom.bok av 1945 forklares at det "er en hård straff som det ville være rimelig å bruke overfor alle landsvikere", og idømmes for minst 10 år. Men hvorfor får det tross tidsbegrensning livsvarig virkning?? Derom gir h.r. adv. Wiesener folg. svar i "Seierherrens justis".

"Åresbegrep perverteres i krig - NS vanæres - etterpå har propagandan mot NS slått for dype rötter. De på "rett side" unnlater fortsatt å hilse på "nazister" lenge etter at isoleringen har mistet sin hensikt, som om det nødvendigvis er noe foraktelig ved dem - innbilt patriotisme i etterkrigstid uten risiko og mening. I kampens hete utstedtes i exil regler om hvordan nedvurderingen, av NS-folk ikke bare skulle holdes vedlike politisk men også legitimeres rettslig: Tap av almen tillid innførtes som straff! I den formastelige forestilling at andres omdømme er off. eiendom og at almen tillid er noe som bare oppnås på regjeringslisen, et slags sosialisert retts gode som atsten forföyer over og som bare tilkommer de rettroende etter offentlig tildeling - i slike forestillinger satt man i London og ga lover for at alle på gal side skulle fradømmes tillid!" (III prinsippsspørsmål)

I del VI om forfølgelsen utover straffen: man straffet sogar dem som fikk sine saker henlagt eller påtale unnlatt men som først satt arrestert. Utretningsloven osar av ujuß og politisk maktskifte. Finnes det maken i norsk rettshistorie? Dommerne trakk opp rettslige verdighetsstandarder som umulig kunne bli rettslige i vanlig forstand fordi målestokken på forhånd var politisk betent! Loven er uverdig en sivilisert rettsstat. Den bestemte at mistenkte for å bevare sin rett selv må bevise sin uskyld.

"Tap av almen tillid" var kun opptakten til diskrimineringen av NS-folk. Dog var denne bannstrålen alvorlig nok, pga. dens sosialt drepande virkninger. Stemmeretten ble fratatt dem för de ble dømt. Og samfunnet ila dem ulovlige tilleggsstraffer i hundre former. Tusenvis av formenn og sekr. fikk det travelt med å demonstrere på syndebukkers bekostning! De kvittet seg av med de som kom i skudd-

linjen. I iveren overses elementære retts- og moralsprinsipper som det at de utstøtte først burde fått anledning til å forsvare seg...

Bak all diskriminering sitter krigens vrangforestilling om at NS-folk nødvendigvis var dårlige nordmenn. Det er generaliseringen og klisjetenkningen. W. slutter sin bok i 1964 slik: Kollektiv skyld er for den vesterlandske rettstanke et primitivt postulat. Det er like ujuridisk som arvesynden!

Nylig "forklarte" en forlagskonsulent meg at "vi først får historiens dom over NS-oppgjøret anno 2000 og da er alle som anser seg urett behandlet døde." Men jeg mener at nu i 1980 er tiden moden for en rehab. omvurdering av de førkrigsinnmeldte NS-medl. Det er nemlig nu 16 år siden Stortinget behandler Justisdept.s Innstilling, hvori deres uskyld erkjennes men hittil har de forgjeves ventet på domstrykning...